

Dr. Craig Keener, Matendo, Hotuba ya 23, Matendo 27-28

© 2024 Craig Keener na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Matendo. Hiki ni kipindi cha 23, Matendo sura ya 27 hadi 28.

Paulo amekuwa na hamu ya kufika Roma kwa muda mrefu.

Tunaweza kusoma kwamba katika maandiko ya Paulo mwenyewe katika Warumi sura ya 15, ambapo anasema, mimi haja ya kwenda Yerusalemu kwanza. Kunaweza kuwa na shida huko. Tafadhali niombe.

Lakini baada ya hayo, natumaini kuwatembelea ninyi huko Roma. Vema, pia katika Matendo sura ya 19, lugha inayomkumbusha Yesu sana, Matendo 19:21, yenye kukumbusha sana Luka 9:51, ambapo Yesu alielekeza uso wake kuelekea Yerusalemu. Alikuwa anaenda kuelekea Yerusalemu.

Huo ndio ulikuwa mpango wake. Anatuma wanafunzi wamtangulie. Vema, katika Matendo 19, Paulo alifanya mipango kwamba baada ya yeye kwenda Yerusalemu, angeenda Rumi.

Na pia akawatuma wanafunzi waliokuwa wakifanya kazi pamoja naye. Kwa hiyo, katika Matendo sura ya 27, hatimaye, ataenda Rumi, pengine si jinsi alivyotarajia akiwa chini ya ulinzi wa Warumi. Lakini Paulo ni mtu yule yule, iwe yuko chini ya ulinzi au nje ya kizuizi.

Lakini, unajua, kwa mtu ambaye anapenda kuhubiri wakati huo wote gerezani labda ilikuwa vigumu sana kwake. Na bado, angalau huko Roma, tunajua atakuwa akihudumia watu wanaokuja kumtembelea kwa sababu yuko chini ya kizuizi cha nyumbani. Naye alikuwa akimhubiria gavana mara kwa mara katika Matendo sura ya 24.

Kwa hiyo, katika Matendo 27, atatumwa kwa njia ya bahari. Safari za baharini zilijulikana kuwa hatari. Hiyo ilikuwa kweli katika riwaya na katika kazi za historia.

Kwa kweli, ilikuwa hatari sana kwamba wakati una maneno ya kale, ulikuwa na watu wengi wanaouliza, vizuri, kutakuwa na hatari wakati wa safari yangu ya baharini? Na karibu moja ya tano ya wakati walisema, ndio, kwa sababu hatari ilipatikana mara nyingi baharini. Na ndio maana watu wengi hawapendi kusafiri baharini. Paulo mwenyewe alikuwa tayari amevunjikiwa meli mara kadhaa, tunaona kutoka kwa 2 Wakorintho, ingawa Matendo huhifadhi yote hayo kwa hili kubwa ambapo Luka mwenyewe yupo kushuhudia.

Aristarko anaenda na Paulo na Luka anaenda na Paulo. Sasa, siku zote hawakuruhusu watu kusafiri na mtu ambaye alikuwa mfungwa. Wakati fulani wangeruhusu watumishi kusafiri na mtu huyo, wakati mwingine sivyo.

Lakini inaonekana , Julius anajua kwamba maagizo yake ni mtu huyu. Tunahitaji tu kumtoa hapa kwa sababu za kisiasa. Pengine si tishio kwa Roma.

Na kwa hiyo, Luka, hasa ikiwa ni Luka, tabibu kutoka Wakolosai 4:14, anaweza kuruhusiwa kwenda pamoja naye. Anaweza kuwa msaada kwa watu wengine karibu na hapo pia. Kwa hivyo, akida wakati mwingine alitumwa na habari ndogo ya watu kwa kitu kama hiki.

Kwa hivyo, sio kama ana wanajeshi 80 pamoja naye wakati huu, labda idadi ndogo tu ya wanajeshi. Kwa sababu kumbuka, wanapaswa kutoa chakula kwa kila mtu njiani. Atalazimika kudai hilo na kusema, Sawa, wewe hapo, akukabidhi chakula ama chochote kile.

Wanachukua meli kutoka Kaisaria, ambayo haingekuwa ngumu sana. Na kwa kawaida, wanasafiri kaskazini. Na hatimaye, wanafika kwenye bandari ambako wanaweza kukamata meli ya nafaka ya Aleksandria.

Kulikuwa na meli nyingi zinazosafiri kaskazini kutoka Alexandria. Nao wangekuja kwenye pwani ya Shamu, hadi pwani ya kusini ya Asia Ndogo. Na kisha wangevuka katika kitu kama safari ambayo tunakaribia kusikia, isipokuwa kwamba kwa kawaida hawakupata, kutoka Krete, kwa kawaida hawakukutana na dhoruba ambayo ingewapiga hadi kusini-magharibi.

Meli za nafaka za Alexandria zinaweza kuwa kubwa sana. Lucan katika karne ya pili anazungumza juu ya moja inayoitwa Isis, ambayo ilikuwa na jina la kichwa cha takwimu. Kwa hiyo, katika Matendo 28, una meli ambayo ni Castor na Pollux au ndugu pacha, Dioscurae .

Lakini kulikuwa na meli iitwayo Isis ambayo ilikuwa na watu 600. Naam, Paulo ataishia kwenye merikebu ya nafaka, si mwanzoni mwa simulizi hili, bali ile ya mwisho watakayokamata, ambayo itachukua watu 276. Ni karibu nusu ya wengi kama Isis.

Kwa hivyo, ni meli kubwa ya nafaka, ingawa kulikuwa na zingine nyingi ambazo zilikuwa kubwa vile vile. Na hii inajumuisha wafanyakazi, 276 kwa pamoja. Lakini kulikuwa na hatari zinazohusiana na meli, na hatari hizo zilikuwa kweli hasa wakati wa majira ya baridi.

Ndiyo maana 2 Timotheo sura ya 4, Paulo anasema, fanya haraka kuja kwangu kabla ya majira ya baridi kali, kwa sababu baada ya majira ya baridi kali, itakuwa vigumu sana kunifikia, na huenda nisiwe hai katika majira ya kuchipua. Ndio maana Mathayo 24, mstari wa 20, omba kwamba kukimbia kwako kutoka Yerusalemu kusiwe wakati wa baridi. Wakati wa baridi ulikuwa wakati mgumu kwa kusafiri, hata kwenye nchi kavu katika sehemu nyingi, lakini ilikuwa ngumu sana baharini.

Na baadhi ya watu walisafiri wakati wa majira ya baridi kwa sababu kulikuwa na thawabu kubwa kwa ajili yake. Maliki Klaudio, akiwa na hamu sana ya kupeleka nafaka Roma kutoka Aleksandria, hata alikuwa ametoa bonuses maalum kwa wale ambao wangesafiri wakati wa nyakati ngumu zaidi. Kwa hiyo, ilikuwa na faida sana kwamba wamiliki wengine walihatarisha, hasa wamiliki ambao walikuwa na meli nyingi na hawakuwa wakisafiri na meli wenyewe, kwa sababu walikuwa na bima ya gharama kubwa sana.

Namaanisha, iligharimu sana bima, kwa sababu hukujua ni lini meli itashuka. Wengi wa mabaharia kwenye nyingi za meli hizi walikuwa watumwa kutoka Misri au walikuwa watu ambao walilazimika kuhatarisha tu kwa sababu hawakuwa na njia nyingine ya kupata mapato. Kwa hivyo, watu wangesafiri.

Bado sio majira ya baridi. Yamkini, Festo alifika Julai wakati fulani, Julai 1, yamkini, angeanza rasmi ofisi, na pengine alifika kabla ya hapo. Lakini kesi ya Paulo labda ilitatuliwa wakati wa kiangazi.

Lakini wakati fulani, sasa, wakati wa kuanguka, wanasafiri kwa meli. Na wakati fulani katika msimu wa vuli, ikawa hatari zaidi kusafiri, na ndivyo msimu ulivyoendelea. Lakini inaweza kutofautiana kutoka mwaka mmoja hadi ujao.

Ninamaanisha, haungeweza kila wakati, sawa, haungeweza kutabiri kila wakati, haungeweza kutabiri hali ya hewa itakuwaje. Na kwa hivyo, Luka anataka kutaja kwamba ilikuwa baada ya mfungo, baada ya Siku ya Upatanisho. Kwa hivyo, hii inakuja baadaye katika msimu wa meli kuliko ingekuwa muhimu ikiwa wangeanza safari mapema.

Ikiwa mmiliki alikuwa na meli za kutosha, ilikuwa na thamani ya hatari ya kuwasukuma kusafiri haraka. Na hivyo, walifika pwani ya kusini ya Asia Ndogo hadi Likia na maeneo mengine, na wao ni pwani pamoja, na hatimaye, wao kuchukua meli kuelekea Krete. Lakini pepo hazijawasaidia, kwa hiyo wanasafiri kuelekea kusini mwa Krete ili wasiwepo, wasisumbuliwe sana na upepo.

Na wanafika kwenye bandari iitwayo Bandari Nzuri, ambayo inageuka kuwa ya kejeli. Lakini wanataka kukaa huko karibu na Lycia. Wanataka kubaki hapo kwa sababu, vizuri, wanaishia hapo kwa sababu ni mahali salama, lakini hapafai kabisa kwa majira ya baridi kali.

Ni bandari ndogo. Mabaharia hawana furaha sana. Ni jumuiya ndogo.

Unajua, katika jumuiya ndogo, akina baba hawataki kuwakopesha mabinti zao kwa ajira ya muda kwa mabaharia walio na marafiki wa kike. Pengine hawana makahaba wa kutosha kuzunguka au kitu kama hicho. Watu waliomo ndani wanasema hapa si mahali pazuri pa kukaa.

Ni jumuiya ndogo sana. Sisi ni kubwa mno kwa idadi. Na kwa hivyo, walikwenda msimu wa baridi mahali pengine kubwa kuliko kijiji hiki cha wavuvi.

Kwa hiyo, wanataka kuelekea Phoenix, iliyo juu zaidi ya pwani ya magharibi ya Krete. Na kwa hivyo watachukua muda mfupi tu, kwa sababu ya jinsi ufuo ulivyofanya kazi, unaweza kuchukua safari fupi kuvuka ghuba, saa chache tu kutoka bandari hii hadi sehemu nyingine ya nchi kavu badala ya kukumbatiana ufuo kando ya hapo. Na hiyo ingekuwa nzuri kwa sababu anga ilionekana kuwa nzuri sana.

Lakini wengi wa watu hawa pengine hawakuwa na ujuzi na pwani ya kusini ya Krete na hawakujua kuhusu upepo wa ghafula ambao ungeweza kuvuma kati ya milima, kwamba kulikuwa na suala maalum la hali ya hewa au hali ya hewa huko ambapo upepo unaweza kuja ghafla kutoka nyuma ya milima. Usingewaona. Na wangepuliza baina ya milima kwa nguvu kubwa zaidi.

Na inakuwa hivyo tu kwamba hutokea wakati watakapokuwa wakisafiri kwa meli kuvuka ghuba hii na itawapeperusha hadi baharini mbali na Krete na mbali na nchi kavu kwa ujumla. Sasa, abiria labda wako kwenye sitaha. Chini ya staha ni mahali ambapo ungeweka nafaka au vitu vingine.

Lakini kuna meli ya Alexandria wakati huu wa mwaka. Inawezekana, hasa nafaka. Na abiria wangelazimika kuleta chakula chao wenyewe.

Wangelala kwenye sitaha na kadhalika. Labda baadaye katika simulizi, unawafanya wakae chini wakati wa nyakati mbaya zaidi za dhoruba. Unaweza kuingiza watu wengi ndani ikiwa ni lazima.

Lakini kwa vyovyote vile, inashangaza kwamba maeneo na idadi ya siku katika masimulizi haya ya dhoruba wakati wa dhoruba za Mediterania yanalingana sawasawa na kile tunachojua kuhusu safari za Mediterania chini ya hali kama hizi. Kulikuwa na kitabu cha baharia wa Mediterania wa karne ya 19 kwa jina James Smith ambaye alianzisha hii na inatajwa leo. Na inaweza kuongezewa leo na nyenzo zingine tunazojua kutoka kwa taasisi za majini na kadhalika.

Na pia, watu kadhaa wamefanya akiolojia ya baharini na wametupa habari nyingi mpya kulingana na meli. Hatujui, mambo mengine hatuyajui sana kuhusu meli kwa

sababu katika ajali za meli ambazo hupatikana chini ya maji, kwa kawaida, ni sehemu ya chini ya meli iliyobaki na mizigo, baadhi ya mizigo. Lakini kwa vyovyote vile, Paulo anawaonya, nadhani kutakuwa na shida.

Paulo amesafiri kwa meli nyingi, lakini kwa nini watamsikiliza mfungwa? Yaani anaweza kuwa pale kwa sababu tu amefungwa minyororo na Julius the Centurion. Watu wanasema, vema, Paulo hangekuwa hapo hata hivyo. Kwa nini Paulo angekuwepo wakati nahodha wa meli, baharia na Jemadari wanafanya uamuzi wao? Jemadari hakuendesha meli, lakini wangetaka ushauri wake.

Yeye ni afisa wa kijeshi wa Kirumi. Basi kwa nini wao, kwa nini, kwa nini Paulo hata awe pale? Kweli, hakuna dalili kwamba lazima ifanywe kwa faragha. Kunaweza kuwa na watu wengine wamesimama karibu.

Na tena, ikiwa Paulo amefungwa kwa Yulio, atakuwa huko. Paul pia ana uzoefu mwingi wa kusafiri. Yeye ni raia wa Roma.

Yeye ndiye kiongozi wa harakati. Kwa hiyo, kwa vyovyote vile, Paulo anatoa maoni yake, lakini hawamwamini. Kwa nini Centurion amwamini juu ya nahodha wa meli na navigator? Na kwa kadiri unavyoweza kusema kwa kutazama angani, kila kitu kinapaswa kuwa sawa.

Lakini Paulo alikuwa na chanzo tofauti cha habari kuliko kutazama angani. Katika maandiko ya kale, wakati mwingine, vizuri, mara nyingi ungependa kuwa na watu wanaomba na kutoa dhabihu kwa miungu kabla ya kusafiri. Walitaka kupata kibali cha miungu, na nyakati fulani wangetafuta uaguzi ili kuhakikisha kwamba safari hiyo ingekuwa sawa.

Lakini bado hakuna mtu anayemwamini Paulo katika kiwango hicho. Jemadari ana furaha kwa sababu katika maeneo ambayo wamesimama, Paulo amepokea ukarimu wa bure kutoka kwa marafiki. Lakini Julius hayuko tayari kumsikia kama msemaji wa mungu.

Naam, meli inapulizwa kuelekea kusini-magharibi. Wanafika karibu na kisiwa cha Kauda, na wanashindwa kuingiza mashua ya meli. Kulikuwa na skiff ambayo inaweza kuvutwa pamoja wakati mwingine nyuma ya meli.

Kweli, inaweza kuvunjika wakati wa dhoruba, au wakati wa dhoruba, inaweza kupigwa dhidi ya ganda. Kwa hiyo, wanafanya kila wawezalo ili kuileta ndani ya meli, jambo ambalo wanaweza kufanya kwa sababu wanapopita karibu na Kauda, Uruquillo, upepo huu wenye nguvu sana unaowapeperusha kutoka kaskazini-mashariki, wanalindwa kwa sehemu na kisiwa kutoka huko. Kwa hivyo sio kuwazuia kupulizwa, lakini angalau wanaweza kuleta skiff hii ndani.

Na hiyo ni muhimu sana, kama tutakavyoona baadaye katika simulizi. Mashua hii ndogo, mashua ya kuokoa maisha, kwa kusema, inakuwa suala la maisha na kifo. Kwa hiyo, wanaendelea kupeperushwa kuelekea kusini-magharibi.

Na hii ni hatari sana kwao kwa sababu wakiendelea na njia ambayo wanadhani wanaweza kuwa nayo, wanaweza kuishia karibu na kina kirefu cha Sirtis. Sehemu ya kina kirefu ya Sirtis kwenye pwani ya Libya, kulikuwa na Sirtis Ndogo, Sirtis Meja. Shallows ya Sirtis kwa muda mrefu imekuwa kuogopwa na mabaharia.

Kwa kweli, walikuwa wameharibu mojawapo ya meli za kwanza za Kirumi ambazo zilikuwa zikisafiri dhidi ya Wakarthagini. Walikwama kwenye kina kirefu. Walikwama hapo.

Na kisha maji yaliporudi ndani, meli zilizama. Na jeshi la wanamaji la Kirumi liliharibiwa. Kwa hiyo, lilikuwa jambo la kutisha sana.

Kulikuwa na hadithi nyingi kuhusu hili. Na kwa hakika hawakutaka kupulizwa hadi pale Sirtis. Kwa hiyo, wanaendelea kupiga hatua, wakijaribu kuelekea kaskazini ili kuepuka hilo.

Lakini ilikuwa vigumu sana kukabiliana na aina ya meli walizokuwa nazo, aina ya matanga waliyokuwa nayo wakati huo. Kulikuwa na mambo fulani ambayo hawakuwa wamegundua kuhusu urambazaji. Na hivyo, hawana uhakika.

Hawaonekani kuwa na uwezo wa kupiga hatua sana. Wao, kuhusiana na upepo, hatimaye wanapeperushwa tu pamoja nao. Wanataka kushusha matanga.

Matanga hakika hayawasaidii. Na inawabidi kutupa baadhi ya vitu baharini. Wanatupa baadhi ya ngano baharini.

Wanahitaji ngano nyingine kwa ballast. Lakini hutapata ngano yote baharini kwa hali yoyote. Kwa kweli, tunawapata wakitupa ngano mara mbili katika simulizi.

Labda zinafanya kazi kama kikosi cha ndoo, kutokana na kile tunachojua kuhusu jinsi meli zilivyofanya kazi. Lakini hawakuweza kufuta yote. Aina kubwa zaidi ya meli, kama Isis niliyotaja hapo awali, inaweza kuchukua mwezi mzima kupakua kwenye bandari nchini Italia.

Kwa hiyo, wanaondoa baadhi yake. Wana nafasi zaidi kwenye eneo la kushikilia, lakini hawawezi kumwaga yote. Na kulazimika kutupa vitu baharini, inaonekana kwamba nyakati nyingine Luka aliwasaidia.

Anasema tulitupa vitu hivi baharini kwa mikono yetu wenyewe. Yaonekana Luka yuko pamoja nao wanapopiga sauti. Paulo amesema, sote tutaokolewa.

Wote 276 waliomo ndani watahifadhiwa. Lakini tutaokolewa, lakini kwanza tutakwama kwenye kisiwa. Kwa hivyo, meli itapotea, lakini hakuna maisha yatapotea.

Kweli, ni vizuri walikuwa na bima kwa yaliyomo kwenye meli. Lakini hata hivyo, huu ungekuwa muujiza kabisa kwa meli kupotea na hakuna hata mmoja wa watu 276 atakayepotea. Na baadhi ya abiria pengine walikuwa wagonjwa.

Hawakuwa wamekula wengi wao, vema, walikuwa hawajala kwa siku nyingi. Luka anafuatilia haya yote. Kwa sababu tu kuna dhoruba haimaanishi huwezi kutofautisha mchana na usiku.

Ingawa wakati mwingine hawawezi. Hawawezi kuona nyota, kwa hivyo hawawezi kuona eneo lao. Na Luka yuko pamoja nao wakati wanapiga tarumbeta.

Wanaweza kusikia kitu tofauti. Ingawa wanaingia gizani, wanaweza kusikia kitu tofauti. Nawe ungesikia mipasuko kwenye miamba fulani iliyokuwa mbali sana na Malta, lakini ulikuwa unaelekea Malta.

Kwa hiyo, walisikia ardhi fulani karibu. Walisikia maji yakibubujika, nao wakaanza kupiga tarumbeta. Na sauti hizo, kwa kweli, ni kina kabisa tunachojua leo kingekuwa sauti za sauti ikiwa wangeingia Malta, kupita miamba hii, kuelekea kile kinachoitwa leo Ghuba ya St. Paul, au angalau mahali fulani karibu na Ghuba ya St.

Na walipokuwa wakichukua sauti, jinsi walivyofanya, wangeshusha kitu kizito sana. Ingeenda chini kabisa. Lakini ingekuwa na kitu ndani yake ambapo unaweza kupata ... Ingekufahamisha ilipofika chini, na unaweza hata kupata sampuli kutoka chini.

Na kisha ungeivuta, na ungeweza kujua jinsi ilivyokuwa chini. Kwa hiyo, Paulo anazungumza nao. Na watu wakati mwingine husema, vema, Paulo angewezaje kuzungumza katikati ya dhoruba? Kweli, kwanza kabisa, dhoruba haikuwa kubwa kila wakati.

Na pili, uwezekano mmoja ambao umependekezwa na watu wengine ni kwamba Paulo alikuwa anazungumza kwa kweli. Ikiwa wangetupa nafaka za kutosha, unaweza kuwabana watu wengi chini ya sitaha. Lakini kwa upande mwingine, anaweza kuwa kwenye staha wakati wa utulivu.

Tuna akaunti nyingi kama hizi za zamani ambazo ni ngumu kwetu kufikiria katika ulimwengu wetu wa leo ambapo tuna mifumo ya ukuzaji sauti. Wakati fulani watu waliweza kufanya mambo ambayo hatukuweza kufikiria wangepanya. Majenerali wangepungumza na majeshi.

Imeenea kila mahali katika fasihi ya zamani. Unaweza kusema, vizuri, hizo zote ni za uwongo. Lakini hata kama akaunti zote zingekuwa za uwongo, watu wangewezaje kupata hadithi hii ya uwongo ikiwa haijawahi kutokea? Majenerali wangeweza kuzungumza angalau na baadhi ya majeshi.

Tunasoma kwamba nyakati fulani baadhi ya watu waliokuwa nyuma hawakuweza kusikia kila kitu walichokuwa wakisema. Lakini majenerali walizungumza na majeshi. Tuna masimulizi mengine ya watu wakizungumza baharini.

Na imejaribiwa hivi karibuni zaidi katika siku za hivi karibuni. Kwa mfano, George Whitefield, ambaye alikuwa mwinjilisti katika miaka ya 1700, Benjamin Franklin alisema ilijulikana kuwa Whitefield inaweza kusikika maili moja na hata zaidi. Kwa hivyo, Benjamin Franklin aliamua kuijaribu.

Naye akaenda na kusimama mbali vile. Na hakika, angeweza kusikia George Whitefield. Alisema huyu ni mtu wa ajabu.

Nataka kumjua mtu huyu. Na akawa marafiki na Whitefield, ingawa Whitefield alikuwa Mkristo wa kiinjilisti na Ben Franklin alikuwa deist. Lakini wakawa marafiki wazuri sana.

Naam, walifikaje ufukweni? Inasema kwamba wengine walikuwa na nguvu za kutosha kuogelea. Wengine walikuja kwenye mbao. Hizi zinaweza kuwa mbao kutoka kwa sehemu ya mizigo ambazo zilitumika kutenganisha mizigo.

Ngano inaweza kuwa katika magunia. Ikiwa ilikuwa kwenye magunia, magunia hayo yangetiririka kwa namna fulani huku meli ikisonga huku na huku. Na inaweza kuwa mbaya sana.

Kwa hiyo, walikuwa na mbao za kutenganisha haya na kadhalika. Sasa, kwa kadiri ya kuweza kufika ufuoni, wimbi hilo lingewasaidia. Na hiyo ni kweli na mbao, pia.

Mbao zingekuwa, unajua, unaweza kuzishikilia kama fulana ya maisha. Na ungesukumwa ufukweni na wimbi. Mawimbi yanaweza isiwe njia bora zaidi ya kuzungumzia Bahari ya Mediterania, lakini mawimbi yanakupiga.

Nilishauriana na rafiki kuhusu hili. PhD yake iko katika historia, lakini pia ni mtaalam wa mawimbi. Na kwa hivyo, aliangalia mawimbi karibu na Malta.

Naye akasema, ndiyo, hii ndiyo ingetokea. Mawimbi yangekuleta ndani. Sasa, nilitaja hapo awali kuhusu mashua.

Unajua, itakuwa na maana kwamba wakati wa mchana, baada ya kutia nanga, wakati wa mchana wangeweza tu kutumia mashua ya kuokoa maisha na kufanya safari

nyingi kusafirisha kila mtu ufukweni. Lakini jambo fulani lilipaswa kutokea kwa mashua hiyo usiku uliopita. Na ndio maana hawakuweza kutumia mashua.

Baadhi ya mabaharia waliamua kwamba wangeenda, walitaka kuteremsha mashua. Na walisema hiyo ingewasaidia kupanga nanga. Na hilo ndilo ambalo kwa kawaida lingezingatiwa kuwa wazo zuri.

Namaanisha, ulihitaji nanga. Hukutaka kujaribu kuendesha meli karibu sana na ufuo bila kuweza kuona unachofanya. Kwa sababu ungeangushwa kwenye miamba.

Na unaweza kukwama kwenye miamba iliyo mbali sana. Kwa hiyo, ilibidi uzie nanga ambazo zingekuwa, zisizo na kina kiasi kwamba nanga zingeweza kushikilia kitu fulani. Kwa hiyo, waliweka nanga nne.

Na kisha walitumaini na kuomba kwa ajili ya asubuhi. Lakini mabaharia walitaka kufanya hivyo na mashua. Naam, yaonekana Paulo alijua kwa njia isiyo ya kawaida kwamba kulikuwa na jambo lingine linaloendelea.

Walikuwa wanaenda kujaribu kutoroka kwenye mashua. Kwa sababu itakuwa vigumu kuendesha meli. Lakini, unajua, mashua hii ndogo si lazima iwe, hawana haja ya kuwa na wasiwasi kuhusu kukwama.

Wao ni kwenda kuwa na uwezo wa kufanya hivyo njia yote ya pwani, wanafikiri. Na ikiwa watasubiri hadi asubuhi na kutakuwa na ushindani kwa mashua, au kabla ya asubuhi ikiwa kutakuwa na ushindani kwa mashua, ni nani atachukua mashua? Naam, askari ndio walikuwa na panga. Kwa hivyo, mabaharia wanaamua kwamba watafanikiwa kutoroka wakati wanaweza.

Na Paulo anasema, isipokuwa hawa wabaki kwenye meli, hakuna anayeweza kuokolewa. Sasa, hapa ndipo tuna unabii tayari kila mtu ataokolewa. Lakini ni unabii wenye masharti.

Hiyo ni, kila mtu ataokolewa. Lakini itakuwa ni kwa sababu utanitii na kutowaruhusu kufanya hivi. Kwa hiyo, wao, askari, kwa wakati huu wanamwamini Paulo.

Amekuwa sahihi kwa kila kitu hadi sasa. Anasikia kutoka kwa Mungu hadi sasa. Kwa hiyo, walikata kamba na kuacha mashua ianguke baharini.

Na sasa hakuna mtu anayeweza kutumia mashua. Kweli, mabaharia hawawezi kutoroka nayo katika kesi hii. Sasa, hiyo ina maana kwamba mabaharia wataingia kwenye meli, jambo ambalo ni muhimu kwa sababu utaalamu wa mabaharia utahitajika mara tu kunapokuwa na mwanga wa kutosha kuendesha meli karibu na kisiwa hicho.

Na hawataweza kuileta kabisa ufukweni, lakini wataweza kuifikisha karibu na ufuo kuliko vile wangeweza kufanya gizani, na karibu sana na ufuo kuliko watu wengine waliokuwemo kwenye meli wangeweza hata kufanya bila utaalamu wa mabaharia. Kwa hivyo, kwa njia hii kila mtu ataokolewa. Kwa hivyo, wimbi hilo litasaidia kubeba watu ufukweni.

Meli hiyo hukwama kabla ya kufika ufuoni na kuvunjika kwenye miamba. Sasa, baadhi ya watu wanasema, vema, kama Luka alikuwa na maandishi haya yote, je, maelezo hayo yanahifadhiwaje? Ikiwa ni mafunjo, mafunjo ya Luka yangeharibiwa, hasa aina ya mafunjo ambayo yalikuwa yanatawala katika kipindi hiki. Haikuwa na maji, kwa hivyo wino ungeoshwa.

Kweli, wino haukuzuia maji, kwa hivyo ingeoshwa. Ndio maana, vizuri, ndio, na mafunjo na wino wa mafunjo kwenye mafunjo yote yamesalia katika hali ya hewa kavu kama huko Misri au katika Vitabu vya Bahari ya Chumvi katika eneo kama hilo. Huenda Luka pia aliandika kwenye vellum, ambayo ni tofauti na mafunjo, lakini huenda Luka pia alikuwa na chombo.

amphoriski nyingi ambazo hazikuwa na maji, ambazo zilikuwa zimefungwa kwa kizibo au vitu vingine kwenye meli hizi. Na kama Luka alijua kwamba alikuwa akisafiri kwa meli, ingekuwa busara kwake kuleta moja hata hivyo. Kwa hivyo, Luka angeweza kuwa na hii juu ya ubao wake au chochote walipokuwa wakienda ufuoni.

Luka pengine pia alikuwa na chelezo katika Kaisaria. Kwa kawaida, ikiwa ungekuwa na mradi mkubwa wa uandishi, ungekuwa, unajua, ikiwa anajua ataondoka, amepata wakati wa kuinakili au labda mtu angemsaidia kuinakili. Lakini maelezo ya Luka katika safari ya pengine yalikuwa sawa, pia, kwa sababu maelezo ni sahihi sana.

Bila shaka, inaweza kuwa hivi karibuni vya kutosha, Luka anaweza kukumbuka tu, lakini inaonekana kuna uwezekano kwamba Luka alikuwa akitunza kumbukumbu na kuifanya pamoja naye ufukweni. Sio kwa hakika, lakini wasomi wengi wanafikiri, na topografia inaonekana inafaa, kwa kadiri tunavyoweza kusema, topografia imebadilika kiasi tangu wakati huo, lakini inaonekana inafaa St. Paul's Bay, ambayo iko karibu na Valletta, mji mkuu wa sasa wa kisiwa cha Malta. Kumekuwa na nadharia zingine kwamba anamaanisha Malta tofauti au Molite tofauti, lakini ushahidi kwa ujumla unapendelea sana Malta hii.

Kuonyesha ukaribishaji-wageni kwa meli iliyovunjika lilikuwa jambo la maana sana. Hiyo ilikuwa ni aina mojawapo ya ukarimu wa lazima sana. Tunasoma juu yake katika fasihi zingine za zamani.

Deo Chrysostom anazungumza juu yake na kadhalika. Malta ilikuwa kweli kwenye njia ya biashara. Kwa biashara ya Aleksandria, walisafiri kwa meli kaskazini na kisha

magharibi, wakijaribu kufika Italia, Malta ilikuwa kwenye njia ya biashara kati ya Krete na ungeweza kwenda Malta au Sisili na kisha kwenda kaskazini hadi Italia.

Sasa, ukiwa njiani kurudi, unaweza kuendelea kwa njia ya moja kwa moja kuelekea Misri nyakati fulani za mwaka. Lakini kwa vyovyote vile, wanaishia kujua kwamba kisiwa hicho ni Malta, ambako ni mahali ambapo wangeweza kujua, lakini hakuna hata mmoja wao ambaye angewahi kufika kutoka pembe hii hapo awali, chini ya hali hizi za hali ya hewa. Ni baridi na kuna moto na Paulo mwenyewe anasaidia kwa moto, akiokota kuni kwa moto.

Pengine mvua nyepesi inaendelea. Na Luka anazungumza juu ya watu wa mahali hapo kama washenzi lakini anasisitiza fadhili zao na anatumia neno ambalo wanafalsafa walitumia kwa upendo wa ubinadamu. Mshenzi wakati mwingine alikuwa tusi, lakini haikuwa tusi kila wakati.

ilitumiwa na Wagiriki kuwadharau watu ambao walikuwa chini yao, lakini pia ilitumiwa tu kwa watu ambao hawakuzungumza lugha ya Kigiriki. Huenda watu hawa walizungumza lugha ya Kipuni kwenye kisiwa cha Malta ambacho kilikuwa kimetawaliwa na Wakarthagini hivi kwamba kilikuwa chini ya Roma. Unaweza kutofautisha mapokezi ya hawa washenzi na mapokezi ambayo Paulo aliyapata miongoni mwa Waathene wa hali ya juu na hasa mapokezi aliyoyapata miongoni mwa watu wake mwenyewe huko Yerusalemu.

Paulo anakusanya vijiti hivi na nyoka-nyoka anatoka na kujifunga mkononi mwake. Baadhi ya watu wanasema, vizuri, hakuna nyoka wenye sumu huko Malta sasa. Labda kuna nyoka ambao wanaonekana kuwa na sumu, lakini hakuna ambao wana sumu kali.

Labda Luka hakujua kuwa haikuwa na sumu. Kweli, unaweza kuburudisha uwezekano huo kila wakati. Kuumwa na nyoka lilikuwa jambo kubwa sana na waganga walikuwa - hiyo ilikuwa moja ya mambo ambayo walipaswa kufunzwa kushughulikia.

Lakini pia tunapaswa kuzingatia kwamba makao ya wanadamu huko ni makubwa zaidi sasa. Sehemu kubwa ya misitu imetoweka huko Malta. Hii imekuwa miaka 2,000.

Najua mahali palipokuwa na nyoka wengi kizazi kilichopita na nyoka sasa wametoweka kwa sababu watu waliwaua tu kwa utaratibu. Kwa hivyo hiyo inaweza kutokea katika kizazi. Bila shaka, inaweza kutokea katika kipindi cha miaka elfu kadhaa.

Sioni sababu ya kumhoji Luka kwa misingi hiyo. St. Paul's Bay inakaliwa sana leo. Lakini kitu kingine ambacho watu wengine wanaona hapa ni kukutana kwa nguvu.

Wakati mwingine makabiliano ya kiroho yamehusishwa na nyoka, kwa mfano huko Misri katika Kutoka sura ya 7. Kwa hiyo, hii inaweza kuwa kesi nyingine ya kukutana na mamlaka katika Matendo. Ikiwa kulikuwa na kitu cha kiroho nyuma yake au ikiwa ni nyoka tu ambaye alikuwa baridi na mgumu na aliyehuishwa na joto na kushikamana na mkono wa Paulo, iwe kesi gani, Mungu alimlinda. Sura ya 28, mstari wa 4. Watu wanashangaa, kama labda Paulo alikuwa na hatia ya jambo fulani.

Tazama, alinusurika baharini na sasa haki haijamruhusu kuishi. Nyoka amefungwa kwenye mkono wake. Iliaminika kwa kawaida kwamba ajali za meli zingeweza kutumiwa kuwaadhibu watu waovu.

Na ikiwa ungenusurika kwenye ajali ya meli, jambo lingine linaweza kutumiwa kukuadhibu. Naam, Paulo lazima awe mtu mwenye hatia sana. Na hiyo wakati mwingine ilitumika hata mahakamani.

Ikiwa maafa haya yote yalikutokea, labda miungu ilitaka kuhakikisha unaadhibiwa. Lakini jambo ambalo huenda likasimama badala yake mahakamani ni kwamba hakuna hata moja ya misiba hiyo iliyomdhuru Paulo. Anamtingisha nyoka motoni.

Haki ilionwa kuwa mungu, aliyefananishwa kuwa mungu. Hiyo ilikuwa kweli katika duru za Punic. Pia alikuwa mungu wa Kigiriki na Kirumi, Dike, mungu wa Kigiriki wa haki na kisasi.

Na kulikuwa na hekalu la haki huko Roma. Kwa hiyo, wanaona haki haijamruhusu kuishi. Lakini basi wakiona hajadhurika, wanabadili mawazo na kusema lazima awe mungu.

Sasa, ambapo mke wangu anatoka, nyoka wote wanachukuliwa kuwa na sumu. Huenda zote zisiwe na sumu, lakini dhana hata hivyo ni kwamba zina sumu. Na hiyo ndiyo dhana hapa.

Huyu alikuwa ni nyoka mwenye sumu, lakini hakumdhuru. Sasa, hii ni kejeli. Wanatoka kwa kusema lazima atakuwa mhalifu hadi kujiamulia kuwa yeye ni mungu.

Kweli, ulipaswa kuonyesha ukarimu mkubwa kwa miungu. Na una kejeli hii katika Matendo sura ya 14 ambapo wanajaribu kumwonyesha ukarimu, wanafikiri yeye ni mungu. Wakigundua hayupo, wanampiga mawe.

Lakini hapa, ukarimu ni mzuri sana. Tuna ucheshi wa Luka tena. Sura ya 12, Rhoda pekee ndiye aliyelewa.

Katika sura ya 17 na mstari wa 18, Wastoiki na Waepikuro hawaelewi. Na hapa, watu hawa wa ndani hawaelewi. Lakini wanazielewa vibaya angalau kama kitu chanya badala ya kitu hasi.

Kwa nini Paulo hawasahihishi? Labda Paulo hajui. Ninamaanisha, ikiwa wanazungumza lahaja ya eneo la Punic, labda Luka na Paulo wanasikia juu ya hii baada ya ukweli. Lakini kwa vyovyote vile, akida na wale walio pamoja naye, kutia ndani Paulo, wanakaribishwa na Publio, mkuu wa kisiwa hicho.

Publius angekuwa raia wa Kirumi na mzungumzaji wa Kilatini. Anaweza kuwa na elimu ya kutosha, pengine alikuwa na elimu ya kutosha kuzungumza Kigiriki pia. Anasemekana kuwa mtu wa kwanza wa kisiwa hicho.

Wakati mwingine hiyo ina maana tu maarufu. Nilitaja hapo awali kwamba Filipi ulikuwa mji wa kwanza, ambao ni mji maarufu. Nyakati nyingine tunasoma huko Strabo na kwingineko kuhusu jiji kuwa jiji la kwanza, kumaanisha tu jiji hilo lilikuwa maarufu.

Nyakati nyingine mahali pengine katika Matendo, tunasoma kuhusu watu wa kwanza katika Kigiriki, watu wa kwanza wa jiji. Inamaanisha tu wale maarufu sana. Lakini huko Malta, wakati mwingine usemi huu ulitumiwa kwa ofisi ya juu sana.

Kwa hiyo, anaweza kuwa gavana wa Malta. Kweli, baba yake ni mgonjwa sana na homa ya mara kwa mara na kuhara damu. Hii inaweza kuwa kutokana na aina ya malaria.

Ilikuwa kawaida sana wakati huo. Hawakuzungumza kwa maneno hayo wakati huo. Ukisoma fasihi ya Hippocratic, regimen na magonjwa, magonjwa ya papo hapo, na kadhalika, au maandishi mengine ya kitabibu ya zamani, mara nyingi huzungumza tu juu ya mambo haya kama homa, na mara nyingi hufuatana na ugonjwa wa kuhara.

Homa ya mara kwa mara, ambayo huja na kwenda. Bado tunajua baadhi ya mambo hayo leo. Lakini alikuwa katika hali mbaya sana.

Alikuwa mzee, na hakuwa akiendelea vizuri, hasa kwa ugonjwa wa kuhara damu. Na kwa hiyo, Paulo aenda, akamwombea mtu huyo, akaweka mikono juu yake, na babake Publio anaponywa. Mara tu hilo linapotokea, watu wengine kisiwani wanaanza kuja na kuwaleta watu waponywe.

Na Yulio jemadari anayatazama haya yote. Heshima yake kwa Paulo inazidi kwenda juu zaidi. Kwa hiyo, atakuwa na ripoti nzuri ya kutoa mahakamani akifika Roma.

Sasa, simulizi hili kwa ukaribu sana linalingana na lile la Luka sura ya 4, ambapo Yesu anamponya mama-mkwe wa Petro, kisha wanaanza kuwaleta watu kwa Yesu ili kuponywa. Baadhi ya watu hufikiri kwamba uponyaji hupungua baadaye katika Matendo. Naam, hawana.

Ni papa hapa katika sura ya 28. Paulo pengine hakuwa nje ya kuwaombea wagonjwa sana wakati wa miaka yake katika kizuizini cha Kirumi huko Kaisaria. Tuna sura nyingi zinazohusu Kaisaria, na ulinzi wake kutoka sura ya 22 hadi 26.

Lakini mara tu anapofika hapa katika Matendo sura ya 28, anaweka mikono juu ya watu, wanaponywa. Hatimaye, wanaweza kupanda meli nyingine mapema sana katika majira ya kuchipua. Ni miezi mitatu, hivyo hii ni mapema sana katika msimu wa meli.

Lakini wakati huu itafanya kazi vizuri zaidi. Na hawana umbali wa kufika wakati huu. Wanasafiri kuelekea kaskazini kuelekea Sirakusa huko Sicily, ambayo ilikuwa tovuti kuu, jiji kuu.

Ilikuwa imeanzishwa na Wagiriki hapo awali na ilikuwa kwa muda mrefu chini ya Roma kwa hatua hii. Kutoka huko, wanaenda Regium, ambayo iko kwenye ncha ya kusini ya Italia. Hungekuwa na umbali mrefu sana wa kusafiri kutoka Sicily hadi Rhegium.

Na kisha wanapanda pwani ya Italia hadi Puteoli. Na kutoka huko watachukua njia ya nchi kavu ili kufika Roma. Wangeweza kwenda mbali zaidi.

Katika hatua hii, Quodegus alikuwa amejenga bandari mpya huko Ostia. Lakini kwa hali yoyote, watachukua njia ya nchi kavu. Baadhi yake ni kinamasi kidogo, lakini wanafika huko vizuri.

Na wakiwa njiani kwenda huko, watasalimiwa na watu kadhaa katika vikundi viwili vya Wakristo. Watapata Wakristo wanaoweza kukaa nao, na wanasalimiwa na vikundi kadhaa vya Wakristo kutoka Roma. Kwa hivyo, neno limekuwa mbele kutoka kwa maeneo ambayo wamekaa na kukubali ukarimu.

Labda Paulo hana haraka ya kufika Roma, lakini hajali kufika Roma. Lakini huenda Yulio hana haraka ya kumpeleka Paulo Roma, akijua kwamba atakuwa mfungwa. Wafungwa wengine labda hawana haraka ya kufika Rumi kwa sababu isipokuwa kama Paulo, raia wa Kirumi ambao wamekata rufani kwa Kaisari, labda wanatumwa Roma ili kuuawa katika michezo ya umma.

Hiyo ndiyo sababu moja kwa nini wakati askari walikuwa ... watu walikuwa wakienda kuogelea hadi ufukweni, kwenda kwenye mbao, askari wako tayari kuwaua wafungwa kwa sababu, hata hivyo, watakufa. Na hatuna budi kutoruhusu yeyote kati yao kutoroka au tunaweza kuwajibishwa. Haya yalikuwa ni aina ya masharti ambayo hawakuwajibishwa chini yake, lakini siasa ikiwa ndivyo ilivyokuwa, ikiwa mtu angetafuta mbuzi wa Azazeli, angeweza kuuawa.

Kwa hivyo, ilikuwa na maana zaidi kuwaua kwa sababu hawakuweza kuogelea kwenye minyororo. Minyororo ingekuwa nzito sana. Ilibidi wawaachie kutoka katika minyororo yao.

Na yule akida anatambua, sawa, vema, hatuwezi kumwacha Paulo na kuwaua. Tatalazimika kujibu kwa hilo. Hiyo haiendani.

Lakini anataka kumwacha Paulo ili wafungwa wote waokolewe kwa ajili yake. Na hivyo wote 276 wanafika ufukweni. Lakini sasa wanapokwenda Rumi, una akida, una askari walio pamoja naye, una Paulo ambaye sasa ni shujaa fulani kati yao, waandamani wa Paulo, na kisha wafungwa wengine.

Kwa hiyo, maeneo yalimwonyesha ukarimu. Na pia, anapofika Rumi, watu wanatoka kumsalimia. Naam, Paulo alikuwa ameandika mapema barua yake kwa Warumi kutoka Korintho au pengine kiufundi kutoka Kakri.

Aliituma kutoka Cancri ambapo Phoebe alikuwa diakonos wa kanisa. Diakonos inatafsiriwa kwa njia tofauti. Kwa hivyo, nitaacha tu diakonos kwa sasa.

Lakini alikuwa diakonos wa kanisa, na alikuwa akisafiri kwenda Rumi yawezekana kikazi, na anaipoleka barua hiyo Rumi. Kwa hiyo, kanisa la Rumi lilimfahamu Paulo. Alikuwa na marafiki wengi ambao walikuwa wamekwenda huko kabla yake.

Tunaona hilo kutoka kwa Warumi 16. Katika mwaka wa 54, wakati Klaudio alipokufa, Nero akawa mfalme. Mlikuwa na watu wengi waliokuwa waumini wa Kiyahudi ambao iliwabidi watoke Italia au Wayahudi ambao hawakuwa waamini hata hivyo wakawa waumini huko Korintho ambao iliwabidi kuondoka Italia, sasa wangeweza kurudi Italia.

Kwa hiyo, tayari wapo. Wamekuwa huko kwa miaka michache wakati Paulo anakuja. Na watu wanajua kuhusu Paulo.

Wanajua yeye ni nani. Ana mahusiano huko. Na ataandika barua zaidi kutoka Roma.

Yaelekea zaidi aliandika Wafilipi na baadhi ya barua nyingine huko. Idadi ya watu wa Roma, wengine wamekadiria kulingana na usambazaji wa maji, ni chini ya robo milioni. Nadhani kuna uwezekano zaidi kwamba ilikuwa milioni kulingana na sensa, takwimu za sensa kutoka zamani.

Ingekuwa raia 250,000 pamoja na familia na watumishi na kadhalika, watumwa, na kadhalika. Huenda Roma ilikuwa na takriban watu milioni moja. Hayo ndiyo makadirio ya kawaida.

Hali ya maisha huko Roma ilikuwa na nyumba nyingi za kupanga, na majengo mengi ya ghorofa na matajiri wanaoishi chini. Na jinsi ulivyopanda juu, ndivyo watu walivyokuwa maskini zaidi, ndivyo kodi inavyopungua. Bado ilichukua pesa nyingi.

Wakati mwingine sakafu ya chini ulikuwa na maduka yenye vyumba vya mezzanine ambapo watu waliishi. Lakini ghorofa ya chini kabisa ndiyo iliyokuwa na maji ya bomba. Na sakafu za juu zilikuwa ngumu.

Wakati mwingine majengo haya yalianguka na kadhalika. Katika baadhi ya makanisa ya nyumbani au makanisa ya ghorofa huko Roma, kulikuwa na njia ndefu za ukumbi ambazo ziliunganisha vyumba tofauti ambavyo watu walilala. Na kwa hivyo, unaweza kupata idadi ya watu kwenye barabara ndefu za ukumbi, lakini kwa kawaida hukuweza kuwaingiza watu kwenye vyumba hivi vya ngazi ya juu.

Kulikuwa na nafasi ya kutosha kwa wakazi wenyewe kulala katika vyumba hivi. Lakini makanisa ya nyumbani yangeweza kukutana kwenye barabara ndefu ya ukumbi au yangeweza kukutana katika baadhi ya vyumba vya ghorofa ya chini. Wakazi wa Kiyahudi, inakadiriwa kwamba walifanyiza labda 5% ya Roma.

Imekadiriwa kuwa chini kama 20,000, mara nyingi zaidi inakadiriwa karibu 40,000 hadi 50,000. Kwa hivyo labda 5%, labda chini ya hiyo. Jumuiya ya Wayahudi ya Roma.

Tulizungumza kuhusu hili kwa kiasi fulani tulipokuwa tukitazama kufukuzwa katika Matendo 18:2. Lakini wengi wa Wayahudi waliishi katika eneo la Trans- Tiberinum . Leo huko Roma kunaitwa eneo la Trastevere . Tena, nisamehe ikiwa lugha yako ni ya Kiitaliano na niliharibu matamshi.

Iko ng'ambo ya Mto Tiber kutoka katikati mwa jiji. Wengi wa jamii ya Wayahudi walikuwa maskini. Wengi wao labda walifanya kazi kwenye bandari za Mto Tiber.

Kulikuwa na masinagogi kadhaa na kadhaa kati yao yanajulikana kwa majina. Mmoja wao anaonekana kuwa Mzeituni, ambayo inavutia kwa Warumi 11, ingawa hatujui ni kutoka kwa kipindi gani sinagogi lilikuwepo. Lakini kulikuwa na masinagogi kadhaa.

Tofauti na Aleksandria, jumuiya ya Wayahudi hapa haikuwa na umoja. Roma isingeruhusu. Hawakutaka kundi lolote liunganishwe ndani ya jiji lao isipokuwa tu Walinzi wa Mfalme au polisi wa eneo hilo.

Roma haingeruhusu. Kwa hiyo, mlikuwa na masinagogi mengi, viongozi mbalimbali wa masinagogi mbalimbali, na hamna mamlaka ya Kiyahudi ya katikati. Ulikuwa na wahamiaji wengi wanaozungumza Kigiriki hapa, wageni wakaaji kutoka sehemu nyingi za diaspora, sehemu nyingi za diaspora, pamoja na Wayahudi wengi, ambao wengi wao walikuwa wakizungumza Kigiriki, ingawa ulikuwa na wengine wanaozungumza Kilatini pia.

Zaidi ya nusu ya wakazi ambao ni Wayahudi wana majina ya Kilatini, lakini inaonekana kwamba jamii ya Wayahudi wengi wao walikuwa wakizungumza Kigiriki. Tunajua kwamba kulikuwa na raia wengi huko, raia wengi wa Kirumi wa Kiyahudi. Philo anataja kwamba kulikuwa na jumuiya nzima ya raia wa Kirumi wa Kiyahudi huko.

Naam, wengi wao huenda walikuwa raia wa Kirumi kwa sababu walitokana na watumwa, wakafanywa watumwa na Pompeii, kisha wakaachiliwa. Tumezungumza tena juu yao hapo awali. Lakini Roma ilikuwa na chuki nyingi za wageni.

Kulikuwa na baadhi ya Warumi ambao walipenda sana desturi za Kiyahudi na kuzikubali, lakini Warumi, hasa Warumi wasomi, walichukia hasa Sabato, tohara, na desturi za vyakula. Si ajabu kwamba Paulo anapaswa kushughulika na wale walio katika barua yake kwa Warumi. Na pia, swali, jumuiya ya Kiyahudi ilikuwa imekabiliwa na kufungiwa angalau mara kadhaa.

Nilitaja hapo awali kwamba nyakati fulani wanajimu na wengine walifukuzwa. Naam, chini ya Tiberio, jumuiya ya Wayahudi ilifukuzwa. Chini ya Klaudio, jumuiya ya Wayahudi ilikuwa imefukuzwa, angalau rasmi, ingawa labda wote hawakuenda.

Na kwa hivyo maoni machache tu juu ya historia ya Kirumi na kile ambacho kanisa limekuwa likipata tangu kuanzishwa kwake, labda tukirudi angalau kwa waumini wa Kiyahudi waliohamia huko, ambao walikuwa kutoka Rumi hapo awali, katika Matendo sura ya 2. Klaudio aliwafukuza viongozi wa Kikristo wa Kiyahudi katika mwaka wa 49, na kufukuzwa huku kulifutwa moja kwa moja kwa kifo cha Klaudio katika mwaka wa 54. Tena, pengine si kila mtu aliyeondoka, lakini huenda Wakristo wengi wa Kiyahudi waliondoka.

64, miaka kumi baada ya waamini Wayahudi kurudi, Nero alianza kuwaua mamia au maelfu ya wafuasi wa Yesu huko Roma, akiwalisha wanyama-mwitu, na kuwatumia kama mienne kuwasha bustani zake za kifalme usiku. Na bado kanisa lilikuwa bado na nguvu baadaye kwa hiyo tunapata hisia kwamba kanisa la Kirumi lilikuwa na nguvu wakati ambapo 1 Klementi inaandikwa, kutoka Rumi hadi Korintho. Hii inaonyesha ukuaji mkubwa wa kanisa katika miaka 15 tu.

Ilikuwa ni watu wa Mataifa kwa hatua hii kwa sababu ya kufukuzwa, lakini ilikuwa na msingi wa Kiyahudi. Kufikia wakati Paulo anaandika barua, waamini Wayahudi walikuwa wamerudi tu. Ndiyo maana Akila na Prisila wamerudi Roma.

Kwa wakati huu wamekuwa pamoja naye huko Efeso, wamerudi Rumi. Katika hatua hii katika mwaka wa 54, baadaye, inaonekana kama wanarudi Efeso tena. Kwa hiyo, Paulo anaandika barua kwa Warumi wakati fulani baada ya hii.

Ni kati ya kesi moja ya kufukuzwa kwa Wakristo Wayahudi na kesi nyingine wakati Nero atanza kuwachoma Wakristo wakiwa hai. Lakini wakati Paulo alikata rufani kwa maliki, hakuna aliyejua jinsi Nero atakavyokuwa. Maadamu alikuwa chini ya uelekezi wa Seneca Mdogo, ambaye alikuwa mwanafalsafa stoiko, alikazia sana kujizuia, na Burrus, ambaye alikuwa mkuu wa Walinzi wa Mfalme, Nero alionekana kuwa na mwenendo mzuri.

Alikuwa mdogo sana alipokuwa mfalme. Ninaweza kutaja kwamba jinsi alivyokuwa maliki, angalau kulingana na Tacitus, ni kwamba mama yake Agrippina alihakikisha kwamba maliki Claudius alikufa. Alipata sumu, haikumaliza, uyoga wa sumu, akampa rushwa mganga na kumchoma sumu kwenye manyoya na kuiingiza kwenye puru akidai afanye jambo la kumponya, sumu hiyo ikammaliza.

Kulikuwa na mtu mwingine ambaye angeweza kuwania kiti cha ufalme, naye alikuwa Britannicus, ambaye alikuwa mwana wa Claudius na mke wake wa zamani, Messalina. Kwa hiyo Britannicus kweli alikabwa na maji yake ya barafu. Walikuwa na watumishi wa kupima chakula na maji yote, na maji hayakuwa na sumu, lakini maji yalikuwa ya joto kidogo, kwa hiyo waliongeza maji baridi.

Hiyo ilitiwa sumu, na hiyo ilimtoa Britannicus. Nero aliolewa na Octavia, ambaye alikuwa binti ya Messalina na Claudius, na hivyo hiyo ilisaidia kuhakikisha utawala wake mara tu alipokuwa madarakani. Alimshtaki kwa uzinzi na akaamuru yule mwanamke maskini auawe.

Nero alitoka mkononi baada ya muda. Burrus alitoweka. Kwa kweli Seneca hakuuawa hadi alipohusika katika njama ya kutaka kumuua Nero kwa sababu alitoka mikononi mwake.

Lakini mshauri mpya wa Nero, badala ya kuwa Seneca na Burrus, mshauri mpya wa Nero akawa Tigellinus, na Tigellinus alikuwa mpenzi wake mkubwa. Walifanya mambo mengi pamoja ngono. Walifanya mambo mengine mengi, mambo ya fujo.

Baadhi ya mambo tunayosikia kuhusu Nero huenda hayakuwa ya kweli kwa sababu wanahistoria wanatupa kila uchafu kutoka kwa kizazi kilichopita ambacho watu walisambaza kuhusu Nero, lakini baadhi yake angalau yalikuwa ya kweli, na kuna sababu kwa nini wanahistoria wote walikubaliana juu ya hili. Hata hivyo, moja ya mambo yalikuwa Nero kumchukua mke wa rafiki yake Otho, Papaea Sabina, na kumchukua kama bibi yake mwenyewe na mke wake mwenyewe, akampiga teke hadi kufa alipokuwa mjamzito, na mambo mengi mabaya tu kuhusu Nero. Hata hivyo, Nero alikuwa bado hajadhibitiwa, na nitapendekeza kwamba huenda Paulo aliachiliwa kabla Nero hajadhibitiwa, lakini baadaye Paulo na Petro, kulingana na mapokeo yenye nguvu sana ya kanisa la Roma, waliuawa huko Roma chini ya Nero, na chini ya Nero baada ya kutoka nje ya udhibiti.

Lakini kwa vyovyote vile, kuingia kwa ushindi kwa Paulo huko Rumi. Majenerali wangeingia Rumi kwa ushindi. Hatimaye katika kipindi hiki, hasa mfalme ndiye aliruhusiwa kuingia kwa ushindi, lakini una watu mapema kupokelewa kana kwamba ni kuingia kwa ushindi.

Cicero, anaporudi Roma, kila mtu anamshangilia na kadhalika. Kumbuka kuingia kwa ushindi kwa Yesu Yerusalemu. Inaonekana kama kuingia kwa ushindi.

Inaweza kulinganishwa na wengine kwa kuingia kwa ushindi. Sasa, Paulo anaingia Roma, na watu wanatoka ili kumlaki na kumsindikiza katika njia yake ya kurudi jijini. Hiyo ndiyo maana ya neno la Kiyunani la kukutana hapa.

Kawaida ni wakati unapokutana na mtu na unamsindikiza wakati wa kurudi mahali. Ni kana kwamba ana mabalozi wanaokuja kumlaki kutoka katika kanisa la Roma. Kwa hivyo, Luka atamalizia kwa njia nzuri sana.

Yeye hataenda kwenye kuuawa kwa Paulo, lakini Paulo hapa yuko chini ya ulinzi mwepesi. Ana makao yake ya kukodi, na angali amefungwa kwa mlinzi, lakini hawa ni washiriki wa Walinzi wa Mfalme, walinzi mashuhuri wa Roma. Yeye ni raia wa Roma.

Hilo halitamsaidia vizuri kama lilivyofanya huko Mashariki. Watu wengi huko Roma, vizuri, watu wengi huko Roma walikuwa raia wa Kirumi, lakini pia tunajua kwamba alikuwa akilindwa na Walinzi wa Mfalme kutokana na kile tunachokiona katika Wafilipi sura ya 1 na 4, au angalau hiyo ndiyo tafsiri ya kawaida, ambayo pia nadhani ni sahihi. Vema, katika sura ya 28, mstari wa 17, Paulo anafanya jambo lile lile analofanya katika miji mingine.

Wakati fulani watu wataangalia Matendo 13 na kuangalia Matendo 18, ambapo Paulo anasema, kuanzia sasa na kuendelea ninaenda kwa Mataifa, lakini bado anaenda kwa jumuiya ya Wayahudi kwanza katika kila mji. Na kwa hivyo, sio kama Paulo anawakataa watu wa Kiyahudi kabisa, lakini mahali popote ataenda kwa Mataifa, akisema kwamba Jumuiya ya Kiyahudi imekataa. Kwa hiyo, katika Matendo sura ya 28, si kukataliwa kwa Israeli hatimaye mwishoni mwa kitabu.

Ni kurudia tu kile kilichotokea hapo awali. Lakini Paulo anaomba kukutana tena na viongozi wa jumuiya ya Wayahudi. Hakuna mamlaka kuu kwa masinagogi ya Rumi.

Kulikuwa na masinagogi mengi tofauti, kwa hiyo kulikuwa na idadi ya viongozi mbalimbali waliokuja huko. Na wengine wana matatizo kwa sababu jumuiya ya Wayahudi inawaambia - viongozi wa Wayahudi wanamwambia Paulo, vema, tunataka sana kusikia kutoka kwako kuhusu harakati hii kwa sababu tumesikia mambo mabaya kuihusu, lakini hatujui mengi kuihusu. Kweli, hiyo inamaanisha nini, hawajui mengi juu yake moja kwa moja. Namaanisha, tayari tu nyuma katika 49,

inaonekana migongano kuhusu utambulisho wa Masihi ilisababisha kufukuzwa kwa angalau baadhi ya wanachama wa jumuiya ya Kiyahudi.

Luka aliacha sababu ya hilo katika sura ya 18, mstari wa 2, na hataingia humo pia. Lakini nadhani sio sana kwamba wasingesikia harakati. Kutokana na kile tunachojua kutoka kwa Tacitus, na kutokana na Wakristo wangapi walikuwa pale, haiwezekani sana kwamba hawakuwa wamesikia kuhusu harakati hiyo.

Kwa kweli, wanasema wamesikia, hawajasikia tu mambo mazuri, lakini kwamba hawana mawasiliano nayo. Baada ya kufukuzwa, kanisa la Rumi lilikuwa kwa kiasi kikubwa la Mataifa. Hawakuwa wakihudhuria tena masinagogi na kadhalika.

Na hata na wale wengine ambao wamerudi, vizuri, wanashughulika na kanisa lililoko, na sio lazima kujenga uhusiano na sinagogi. Na pia, nadhani viongozi hawa wangependelea kusikia kutoka kwa wenzao. Paulo ni mtu wa hadhi.

Yeye ni kiongozi katika harakati. Yeye ni kiongozi aliyekubaliwa katika harakati tayari na makanisa ya Roma, ambapo Akila na Prisila wamerudi na wengine. Yeye pia anatoka Yerusalemu.

Kwa hiyo, kuna sababu kwa nini wangetaka kusikia kuhusu harakati moja kwa moja kutoka kwa Paulo. Lakini jibu limegawanyika. Haizungumzi juu ya kukataliwa kwa jumla, lakini haisemi juu ya kugeuka kwa Israeli kwa imani katika Masihi bado.

Inazungumza tu juu ya jibu lililogawanywa. Wengine walikubali alichosema, na wengine walikataa alichosema, ambayo ilikuwa hivyo hapo awali. Na kwa hivyo, Luka anafikia kilele, karibu kilele, kwenye nukuu ya Paulo kutoka Isaya 6, ambapo Isaya alikuwa na wito unaofanana sana na wito wa Paulo mwenyewe katika Matendo 9, ambapo anapata uzoefu wa theofania.

Lakini kisha anasema, nendeni kwa watu hawa, masikio yao yatatiwa giza, hawataona, na kadhalika. Hilo ni somo ambalo pia limenukuliwa katika Marko 4 na Mathayo 13. Luka 8, ananukuu kwa ufupi wakati Yesu anazungumza katika Mfano wa Mpanzi na Udongo, lakini anaihifadhi hasa kwa ajili ya hapa.

Ni jambo ambalo pia lina jukumu katika Injili ya Yohana. Kipingamizi kimoja ambacho watu wangeweza kuibua ni kwamba, ikiwa Yesu kweli ndiye Masihi, kwa nini watu wake mwenyewe hawakumkumbatia, au watu wake wote walimkumbatia? Na jibu ni, vizuri, wakati mwingine Mungu aliruhusu watu wake wawe wagumu, na kunena kwa neno hata kungewafanya watu kuwa wagumu zaidi. Kama Paulo anavyosema katika Warumi 11, hii inatoa fursa ya kwenda kwa Mataifa.

Nadhani Luka anafanya jambo kama hilo hapa, kwamba Paulo anaweza kuendelea kwenda kwa Mataifa. Petro alisema, tubuni, na nyakati za kuburudishwa zitatoka

kwa Bwana. Ikiwa Israeli wote wangegeuka, au Israeli kwa ujumla ingegeuka, Bwana angalirudi.

Historia isingendeleea. Lakini tunaona hapa kwamba historia iliendelea kutoa nafasi zaidi kwa Mataifa zaidi kusikia. Na katika karne hii iliyopita, tumeona mabadiliko makubwa.

Kutoka kipindi kimoja hadi kingine, sehemu mbalimbali za dunia zimeshikilia na kuthamini Injili. Katika karne ya kwanza, bila shaka, inatoka Mashariki ya Kati, katika Asia ya Magharibi, katika Yudea na Galilaya, na kisha kuenea katika Syria, Misri, na Uturuki. Naam, baadhi ya hizi si ngome kuu za Injili sasa, ingawa bado kuna Wakristo wengi nchini Misri na kwingineko.

Lakini Injili katika Shamu na Injili ilienea katika maeneo haya. Hatimaye, ilienea hadi Afrika Mashariki, huko Aksum. Inaenea Kusini mwa Ulaya.

Inaenea zaidi katika Asia ya Magharibi. Inaendelea India. Katika vipindi fulani, itaenda Uchina.

Na kulikuwa na aina ya miunganisho ya biashara. Kulikuwa na njia za kusafiri. Ninamaanisha, katika karne ya pili, tunawajua wafanyabiashara wa Kirumi ambao walienda hadi kusini-mashariki hadi Vietnam na kupelekwa na watu huko kwenye mahakama ya kifalme nchini China, ambayo wakati huo ilidhibiti Vietnam.

Baadaye, Injili inaenea katika Ulaya ya Kaskazini, Urusi, na kadhalika. Kwa hiyo, Injili inaendelea kuenea katika sehemu mbalimbali. Katika karne iliyopita, Injili imeongezeka sana katika Amerika ya Kusini, Afrika, Asia, na sehemu nyingi za Asia.

Kuna maeneo mengi ambayo bado inapaswa kwenda na kuenea zaidi. Lakini tunaona ikienea sehemu mbalimbali kwa nyakati tofauti. Lakini bado kuna tumaini katika Agano Jipya pia la Wayahudi kwa ujumla kugeukia imani katika Masihi.

Kwa hiyo, habari njema hatimaye ni kwa watu wote. Na tunaona kwamba hata kwa njia ambayo Matendo ya Mitume inahitimisha na Paulo akisisitiza umuhimu wa utume huu kwa watu wa mataifa mengine. Na kisha inasema kwamba Paulo aliendelea kuhubiri na kufundisha juu ya ufalme wa Mungu.

Na kuna hii inclusio , kwa sababu anazungumza juu ya ufalme wa Mungu, mwanzo wa kifungu, akizungumza mwishoni, pia anazungumza juu yake mapema katika kitabu cha Matendo. Vema, hapa bado anahubiri ujumbe uleule ambao Yesu alihubiri, ufalme, na ambao kanisa la Yerusalemu lilihubiri, mwendelezo wa ujumbe. Na inasema alikaa huko katika nyumba yake ya kukodi kwa miaka miwili.

Naam, nini kilitokea baada ya miaka miwili? Luka hatuambii. Lakini ikiwa hakuna mtu aliyejitokeza ndani ya miaka miwili kushtaki kesi hiyo, kuna uwezekano ni kwa sababu walijua hawawezi kushtaki kesi hiyo. Hawakuweza kumpiga chini ya Festo.

Hawana nafasi ya kujaribu kumshtaki huko Roma bila ushahidi bora zaidi. Luka anatuonyesha kwamba mashtaka dhidi ya Paulo hayana msingi. Ninaamini kwamba hatimaye Paulo aliuawa.

Ninaamini kwamba habari tuliyo nayo katika wachungaji na mapokeo mengine ya kanisa la awali ni sahihi, kwamba Paulo aliachiliwa katika kesi hii na kisha akakamatwa tena. Na hapo ndipo alipokuwa mfungwa katika chumba kinachoitwa cha kifo katika gereza la Mamertine huko Roma na akauawa, akawa shahidi kwa kukatwa kichwa tangu akiwa raia wa Roma. Hadithi inasema kwamba Petro alisulubiwa kichwa chini.

Lakini kwa kuwa Luka anamalizia kwa furaha, wacha nimalizie kwa furaha, kwamba ujumbe wa Luka ni kutoka kwa urithi hadi utume. Tunahitaji kushikilia urithi wetu, na tuisahau tulikotoka. Tunatoka katika urithi wa Ibrahimu, Isaka, Yakobo na manabii.

Tunatoka katika urithi wa huduma ya Yesu. Tunatoka katika urithi wa kanisa la Yerusalemu. Lakini pia tumepewa misheni ya kufikia mataifa yote kwa habari njema ya Yesu Kristo kwa sababu yeye ndiye mfalme halali wa wanadamu.

Yeye ndiye mwokozi pekee wa ulimwengu. Watu wanamhitaji. Na kitabu cha Matendo kina mwisho wazi.

Inamalizia kwa maelezo haya mazuri ya kuendelea kuhubiri habari njema kwa sababu misheni inaendelea. Nguvu ya misheni ni sawa na ilivyokuwa hapo mwanzo pia. Alituahidi uwezo wa roho ili kutekeleza utume.

Hiyo ndiyo nguvu ambayo bado tunahitaji. Na ikiwa tunahisi kukosa uwezo huo, kumbuka tena kielelezo kilichotolewa kwa ajili yetu, ambacho Yesu alifundisha na ambacho kanisa katika Matendo ya Mitume mara nyingi lilionyesha. Ukimwomba Roho Mtakatifu, Luka 11:13 , baba yako atakupa.

Tuombe kwamba Mungu atumiminie roho yake na kuinua kazi kwa ajili ya mavuno ili ulimwengu wote upate kufikiwa na habari njema ya Bwana wetu kwa utukufu wake na kwa wokovu wa miisho ya dunia.

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Matendo. Hiki ni kipindi cha 23, Matendo sura ya 27 hadi 28.